

Graminikolní rzi (nejzávažnější druhy)

Korunkatá rzivost trav (rez korunkatá)
crown rust, *Puccinia coronata* Corda var. *coronata*

Černá rzivost trav (rez travní)
stem rust, *Puccinia graminis* subsp. *graminicola* Urban

Žlutá válečková rzivost lipnice
yellow leaf rust, *Puccinia brachypodii* Otth. var. *poae-nemoralis* (Otth) Cum. et Greene

Rzivost lipnice
leaf rust, *Puccinia poarum* Nielsen 1877

■ **Příznaky poškození:** Na svrchní straně listových čepelí trav se zejména u méně často sekaného trávníku objevují žluté, oranžové nebo červenohnědé, víceméně prášivé skvrny (letní výtrusy - urediospory), doprovázené často chlorózami a nekrotizacemi. Ty přecházejí v tmavé skvrny (zimní výtrusy - teliospory) vedoucí obvykle k zasychání listů, případně celých rostlin. K velmi náchylným patří některé odrůdy jílku vytrvalého a zejména lipnice luční. Intenzita výskytu je podmíněna mimo stupně odolnosti dané odrůdy dále nedostatečnou výživou, nedostatkem světla i extenzivní sečí. K rozvoji choroby přispívají i klimatické poměry, zejména vysoká teplota a vysoká vzdušná vlhkost (pro růst a sporulaci rzí je nezbytná teplota mezi 20–30 °C). Graminikolní rzi jsou velmi výrazně druhově specializované. Mimo výše uvedených druhů, které napadají především typické „trávníkové druhy“ trav, je možno na travách využívaných pro extenzivně sekané krajinné trávníky nalézt, např. *Puccinia magelhaenica* Peyritsch 1894, *Puccinia triseti* Eriks., *Uromyces festucae* P. et H. Syd. 1999 a další.

■ **Vývoj a šíření:** Travní (graminikolní) rzi přezimují v oblastech s mírnou zimou ve formě urediospor a mycelia ve zbytcích odumřelých či živých částí rostlin. Letní výtrusy se šíří hlavně vzduchem a za příznivých teplotních podmínek napadají zdravé listy. Zimní

⚡ Korunkatá rzivost trav (letní výtrusy) na listech jílku mnohokvětého italského

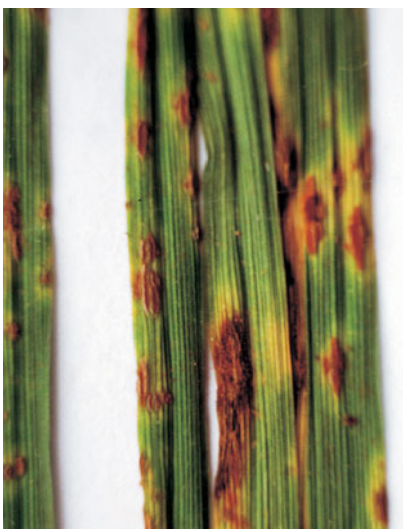
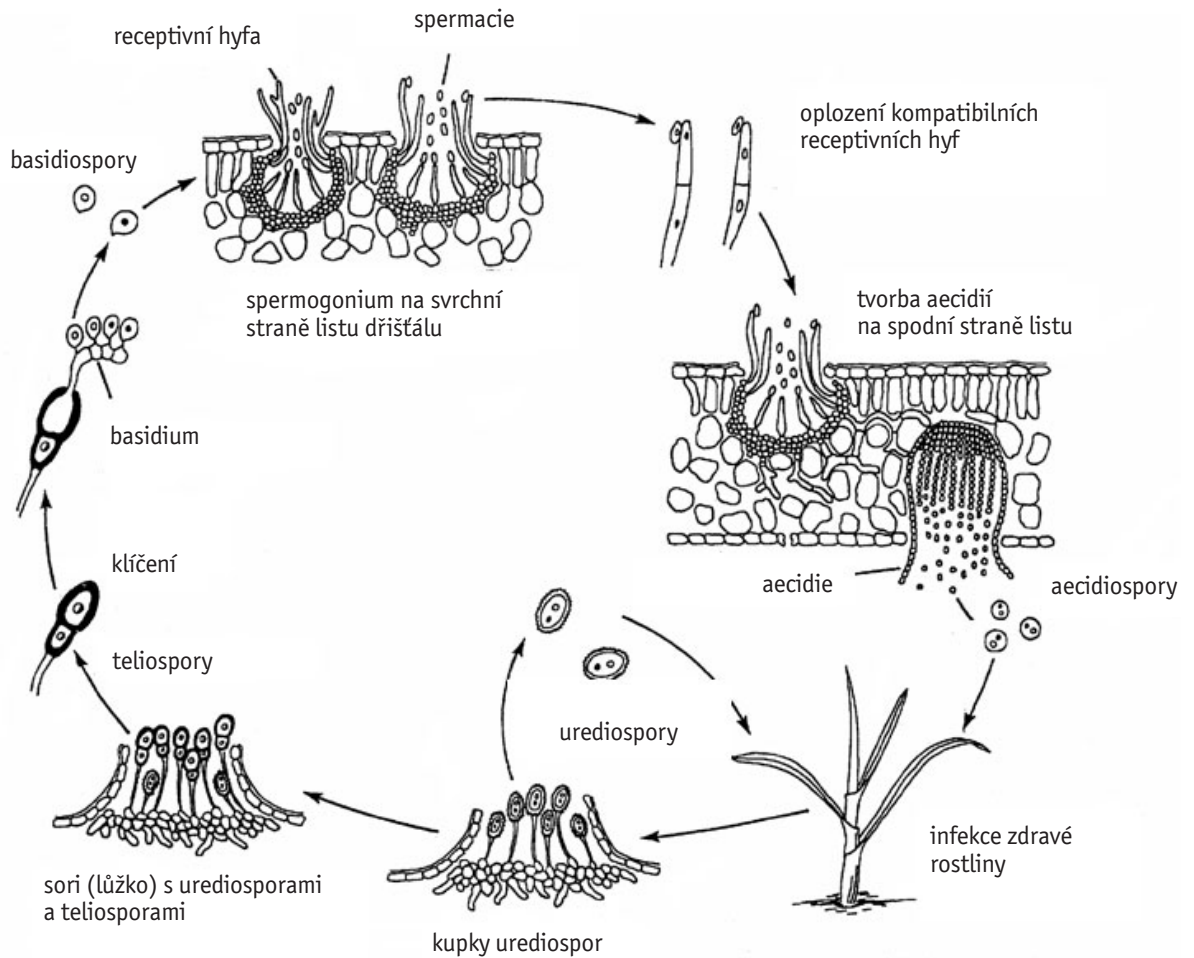

⚡ Rozdílný stupeň odolnosti ke rzivosti v sortimentu lipnice luční

výtrusy, které rovněž přezimují (především na starých, neposečených travních porostech), potřebují mnohdy ke svému dalšímu vývoji mezihostitele (*Berberis* spp., *Frangula* spp. a další). K epidemii rzí na trávnících dochází většinou v pozdním létě a na podzim. Výskyt některých, u nás méně frekventovaných, druhů rzí na trávnících, jako např. *Puccinia striiformis* Westend. byl zaznamenán i v jarních měsících (Pronczuk a Pronczuk 2003).

■ **Ochrana:** K nechemickým ochranným opatřením patří výběr odrůd s dostatečnou rezistencí, přiměřeně častá seč a vyrovnaná minerální výživa. Z chemických přípravků jsou udávány jako účinné: benomyl, bitertanol, fenarimol, mancozeb, propiconazole, thiofanate-methyl, triadimenol, triadimefon, azoxystrobin, chlorothalonil, myclobutanil a trifloxystrobin.

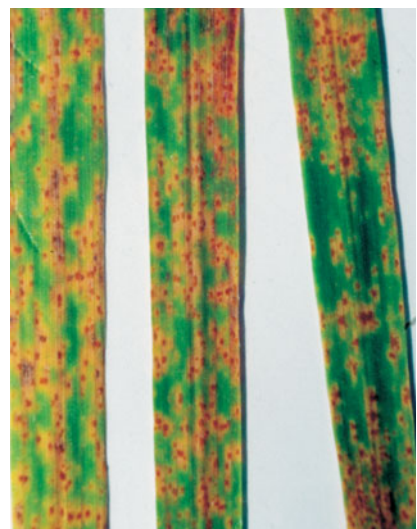
❖ Infekční cyklus *Puccinia graminis* subsp. *graminicola*, upraveno podle Smiley (1983)

❖ Černá rzivost trav (letní výtrusy) na listech ekotypů jílku vytrvalého

❖ Korunkatá rzivost trav (zimní výtrusy) na listech jílku mnohokvětého italského

❖ Rzivost na lípnici bahenní Rožnovské